

René Belletto

Kitap

Türkçesi: Orçun Türkay

Roman

Azize Mecdelli Meryem Yazı Masasında, 1500-1550 arasında Anvers’da çalışan “Yarım Figürler Ustası” tarafından yapılmıştır, 39 x 27 cm’lik pano, © Galerie De Jonckheere, Cenevre-Paris, fotoğraf: Diode-Denis Hayoun.

I

Bir insanın bakışlarında bunca nefrete daha önce hiç rastlamamıştım.

Kendimden söz etmek, hayat hikâyemi anlatmak zorunda kalsam, acımasızlığıyla bembeyaz odayı (kısa süre önce yeniden boyanmıştı; daha önce hiç böyle canlı, böyle düz bir beyaz görmemiştim) neredeyse karartan bu bakışı anlatmakla işe başladım sanırım.

Adam beni baştan aşağı süzdükten sonra gözlerini gözlerime dikti.

Kır sakalına ve saçlarına karşın çok yaşlı değildi, olsa olsa kırk beş yaşında olabilirdi. Yatağında kılını kıpırdatamayacak durumda, hasta, belki de can çekişiyor olmasa, kimbilir ne yapardı? Bana ne yapardı? Nasıl bir kötülük ederdi? İyi de bunun nedeni neydi?

Bitkinlikten uzun uzun göğüs geçirip gözkapaklarını indirdi.

Sonra yeniden kaldırdı, ama bu kez yüzümle ilgilenmeden, başka bir şeye takıldı, önkoluma, elime... Yüzüğüme, sağ elimin serçe parmağına mı bakıyordu? Kolumu kıvırdım, parmaklarımı açıp sol elimin işaret parmağıyla altın şövalye yüzüğümü gösterdim: Evet! Başını salladı, bana hemen onu çıkarıp kendisine vermeme buyuruyormuşçasına!

Hatta bir kolunu yataktan çıkarıp göz diktiği nesneye uzatmayı bile başardı, ama birden bedeni gevşedi, gözleri yeniden kapandı, anında uyuyakaldı.

Ayak sesleri duydum. Biri geliyordu.

(Bir saat önce, aynı gün, 2 Eylül 20.., saat akşamüstü dörde gelirken.)

Paris'in XV. Bölge'sinde, Première Sokağı'na, 3 numaranın önüne park ettim.

Kız kardeşim Élisabeth kısacık yaşamının son yıllarında bu sokakta 18 numarada oturmuştu. Orada, evinin yakınında olmak nasıl büyük bir acı veriyor, beni nasıl geriyordu anlamam! (Geçen 2 Mayıs'a dek, bir yılı aşkın süre her gün kendisini görmeye gittiğim Pernette du Guillet Kliniği de hemen yakınlardaydı...)

Élisabeth'le çok yakındık. Annemizle babamızın vakitsiz ölümünden sonra, birçok amca ve teyze büyüttü bizi, ama hiçbirine gerçek anlamda bağlanmamıştık. Yetişkinlere ve dünyaya karşı birlik olmuştuk, avuntuyu yalnızca birbirimizde bulabiliyorduk. Daha sonra, onun müzisyen, kemancı bir sevgilisi oldu. Ardından, onunla yaşamaya başladı (bence hata yapmıştı; sonradan olup bitenler de beni haklı çıkaracaktı).

Derken, ben de Liliane'la tanıştım; tarih öğretmenliği yaptığı, benimse bir senaryo yazmak amacına gittiğim bir lisede...

Geçmişimden söz etmek nasıl da gücüme gidiyor!

Güzel, esmer Élisabeth'im müziği her zaman sevmişti. Olağanüstü bir piyanist oldu, çok parlak konserler verdi (Élisabeth Aventin adını kimileri hâlâ anımsar), hatta kliniğe girmesinden önceki yıl boyunca, bir plak şirketinin isteği üzerine, en sevdiği bestecinin altı partitasını kaydetmeyi düşünüyordu. "Bu yalnızca bir başlangıç olacak, daha sonra onları daha iyi ve daha başka çalacağımı biliyorum," demişti bana, "ama önce bir kez kaydetmem gerek, buna kesinlikle ihtiyacım var."

Hastalık birdenbire baş gösterince, her şeyden, müzikten, piyanodan, benden, yaşamdan vazgeçmek zorunda kaldı.

Son provasının kaydı bende duruyordu. Ara sıra, isteklenip sesçalarımı çalıştırıyor, dinliyordum onu; ama çok geçmeden, gözlerimden yaşlar süzülüyor, hıçkıra hıçkıra ağlamaktan soluğum kesiliyor, durdurmak zorunda kalıyordum, elimden gelmiyordu, canım çok yanıyordu.

Dodge Reborn'umdan inip 3 numaradaki apartmana girdim. Sokaktaki tüm yapılar gibi o da eski bir apartmandı.

Anahtarlıkla (Liliane'in armağanı ahşap yontma küçük bir lavta) kontak anahtarını hâlâ elimde tuttuğumu fark ettim. Kapalı ve korunaklı bir ev gibi gördüğüm arabamla aramdaki bağı koparmak istememiştim kuşkusuz.

Elimi açıp, anahtarı cebime koydum.

Asansör aşırı gürültülü sarsıntılarla yedinci katta durdu.

Saat tam dörtte, Doktor Oreste Ollivier'nin kapısını çaldım.

İkimiz de çok duygulandık. En son dört ay önce Élisabeth'in cenazesinde görüşmüştük. Kardeşim Première Sokağı'na yerleştikten sonra onun doktoru olmuştu. Zaman geçtikçe kardeşime bağlanmış, konserine gitmiş, onunla arkadaş olmuştu. Hastaneye yattıktan sonra da düzenli olarak onu ziyaret etti.

Ben de Oreste Ollivier'ye birkaç kez görünmüştüm, ama asıl klinikte, Élisabeth'in yanı başında onu daha iyi tanımuştım.

Kendisini tutamadı, beni kucakladı.

Muayenehanesine girdik.

Ufak tefek, yaşlı bir adamdı. Gözlerini iri gösteren bir gözlüğü vardı.

Oturduk. Arkasındaki büyük pencereden sonsuz gökyüzünü görüyordum, maviliği bir kent göğü için fazla duruydu. Bir an o gökten başka bir şey görmez oldum. Nerede olduğumu unuttum, ne konuşmak ne bir şey yapmak istiyordum.

Yaşlı hekimin sesi beni gerçek dünyaya döndürdü. Tatlılıkla ve incelikle, telefonda sözünü ettiğim belirtileri daha iyi anlatmamı istedi. Onun sorduğu sorulardan da yardım alarak, son iki haftadır boğuştuğum bedensel sıkıntıları ayrıntılarıyla anlatmaya başladım: kulak uğuldaması, baş dönmesi (“akşam yatarken ve sabah kalkarken mi, konumunuzu değiştirence mi?”), ayak parmaklarında uyuşma, hatta geçici felç (“iki ayakta birden mi, yoksa yalnızca birinde mi, peki her seferinde ne kadar sürüyor?”) ve geçen pazar otuz saniyelğine bayılma. Düşmüştüm. Oturma odamda yürürken düşmüştüm. Hayır, ondan beri baygınlık olmadı.

Soğukkanlı görünüyordu hâlâ.

“Her şey size daha önce söylediklerimi doğruluyor. Aşağı yukarı iki yıldır karşı karşıya kaldığımız sinirsel gerilim, Élisabeth’in ölümünün yarattığı sarsıntı... Bu belirtiler yaşadığınız çöküntünün ve bunaltının sonucu yalnızca.”

“Şey de...”

“Evet, kısa süreli baygınlık da bunların içinde.”

“Önemli bir sinir hastalığı yok mu?”

“Yok canım! Sizi muayene edip bir kan tahlili isteyeceğim, her zaman yapılanlara göre biraz daha kapsamlı bir tahlil. ‘Ne olur ne olmaz’ diye diyecektim ama öyle değil, rutin gereği. Kesinlikle acelesi yok, istediğiniz zaman yaptırabilirsiniz. Zaten ben de önümüzdeki hafta yokum.” Gülümsedi. “Bu yaşta, sık sık tatile çıkmam gerekiyor.”

Beni muayene etti. Kendisinin de inanmadığı, yine de hesaba kattığı bir olasılıktan söz etmeyerek beni tasalandırmaya çalıştığı izlenimine iki üç kez kapıldım. Pek umurumda değildi, kaygılanmıyordum. Hiçbir şeye aldırımıyordum. Sözün olası bir ciddi hastalığa getirmemin nedeni sağlığını kafama takmam değildi, bedenimin bana işkence etmesini istemiyordum; nasıl söylesem, acımı, üzüntümü yaşayabilmek için beni rahat bırakmasını istiyordum.

O Eylül başında hava sıcaktı, yaz ortasındaymışız gibi sıcak. Yeniden Reborn'a bindim (bu arabayı seviyordum, eski bir modeldi, boyutları bir Dodge için aşırı değildi, yine de kentte onunla dolaşırken uzun kaputu, açık mavi rengiyle bütün bakışları üstüne çekiyordu).

Kontakt anahtarını çevirdiğim anda, Pernette du Guillet Kliniği'ne gidesim geldi. Doktor Éli Philippe'e, sonra onca ay birlikte olduğum, Élisabeth'e o kadar iyi davranan ve cenazesine katılan başkalarına, Éva'ya, Céline'e, Anne-Marie'ye uğrayıp bir selam vereyim dedim.

Belki bu mahalleye gelerek en zor adımı attığım için, belki Oreste Ollivier sayesinde içimdeki yalnızlık duygusu dağıldığı için, (bir dakika önce aklımdan kolay kolay geçmeyecek) bu ziyaret fikri içime biraz su serpti. Sonrasında Élisabeth'in anısı hafifleyecekmiş gibi geldi bana. (Yanıliyordum, ama o an buna inanmıştım.)

Yola çıktım.

O güzel, güler yüzlü, aydınlık bakışlı Éva Tircée orada mıydı acaba? Öyle olduğunu umuyordum.

Herkesin kız kardeşime ne kadar iyi davrandığını az önce söyledim: Kuşkusuz Éva en özverilileriydi. Élisabeth sık sık onun nasıl ilgili, nasıl yüce gönüllü olduğunu anlatırdı. Acılı ve korkulu bir gece sıçrayarak uyanmış da Éva Tircée başucundaymış, alnını siliyor, avutucu sözler söylüyormuş.

Éva'yla son karşılaşmamızda, ona teşekkür etmek için değerli bir tükenmezkalem almaya karar vermiş (neden böyle bir armağan seçtiğim birazdan anlaşılacaktır), sonra yasın getirdiği çökkünlükle her şeyden vazgeçmiştim.

Aylar geçmişti, ama unutmamıştım.

Şimdi bir tükenmezkalem alsam mı diye düşündüm. Kafamdaki kırtasiye II. Bölge'deydi. Çok uzaktı, gözüm kesmiyordu, üstelik olabildiğince çabuk kliniğe gitmek istiyordum. Mahallede aranmaya başladım, derken Iris Sokağı'ndan geçip

Blomet Sokağı'na girince, 140 numarada bilmediğim bir mağaza gördüm. Vitrinindeki afişte şöyle yazıyordu: "Le Stylographe". Açılış: 2 Eylül, Perşembe."

Durup içeri girdim.

Deri, balmumu, yağlıboya ve yeni şeylerin o hoş kokuları sinmiş dükkânda ilk başta yalnızdım. Vitrinlere onlarca dolmakalem dizilmişti. Bazıları da kapakları açık, hatta sökülmiş durumda, cilalı ahşaptan üç ayaklı bir masanın üstünde sergileniyordu.

Doğru yere geldiğimi düşündüm.

Yandaki bir odadan saçlarını kazıtmış bir delikanlı çıktı; biri büyük, biri küçük iki karton kutu taşıyordu. Selamlaştık. Kutuları masaya koydu. Ona ne aradığımı söyledim, eski bir tükenmezkalem, hiç kullanılmamış ama eski, armağan olacaktı; evet, anlamıştı, az bulunan, özgün, olağanüstü bir nesne, yani: ateş pahası.

"Elimde beş tane var, sanırım istediğiniz gibiler," dedi. "Göstereyim."

Kutulardan küçük olanı açıp beş kalemi kaplarından çıkardı.

Aralarından biri, bir İspanyol markası olan Almería anında ilgimi çekti. İnceydi, çok açık gümüşü renkteydi, hem parıltılıydı, hem hoş.

"Bunu beğendim," dedim. "Deneyebilir miyim?"

"Lütfen." Delikanlı bana bir sayfa uzattı. "18 kırat beyaz altından. Az bulunur bir nesne. 1970'li yıllarda, İspanyol bir zanaatçı, Miguel Padilla üretmiş onu. Bu Miguel Padilla, Almería'nın ilçesi Cuevas del Almanzora'da yaşıyormuş, markanın adı da buradan geliyor."

Kapağını çıkarıp birkaç sözcük karaladım, "2 Eylül Perşembe günü Éva Tircée'yi görmeye gideceğim."

Ucu kusursuzca kayıyordu.

* Dolmakalem. (ç.n.)